

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA V JANUARJU 1958

Indeksi industrijske proizvodnje v l. 1958
(Osnova: povprečje 1956 = 100)

V januarju se je nadaljeval močan vzpon industrijske proizvodnje iz lanskega leta. Zvezni družbeni plan je določil, da se bo v l. 1958 povečala industrijska proizvodnja za nadaljnjih 11 odstotkov. Ker smo že lani za več kakor 3 odstotke presegli s planom določen obseg proizvodnje, pomeni 11-odstotno povečanje nov velik korak v našem industrijskem vzponu. Čeprav na podlagi enega meseca ni mogoče delati zanesljivih sklepov, so januarski rezultati v vsakem primeru ohrabrujoči. Kažejo, da je bila v januarju industrijska proizvodnja za 20 odstotkov večja kakor v januarju lani in le za 2 odstotka nižja od povprečne mesečne proizvodnje v vsem lanskem letu.

Najpečje razlike v januarski proizvodnji letošnjega in lanskega leta so bile dosežene v proizvodnji električne energije, nafte, v elektroindustriji, živilski in kovinski industriji. Energetika ni potemtakem niti v letošnjem januarju povzročala občajnih zimskih motenj, ki so bile značilne za vrsto prejšnjih let. Za živilsko industrijo je pri malone vseh predmetih značilna visoka raven proizvodnje. Ena izmed njenih posebnih značilnosti je podaljšanje proizvodnje v sladkornih tovarnah, ki so v januarju izdelale še 17 tisoč ton sladkorja, tako da smo kampanjo končali z rekordno proizvodnjo 235 tisoč ton. Končno je tudi fermentacija tobaka, ki je vse lansko leto zaostajala zaradi slabega pridelka v l. 1956, zaradi visokega pridelka tobaka v l. 1957 dala v januarju trikrat večjo proizvodnjo kakor januarja lani. Če k vsemu temu dodamo še, da je preskrba industrije s potrebnimi surovinami in materialom čedalje bolj redna, tedaj so januarski rezultati samo predznak nadaljnjega ugodnega razvoja, ki ga pričakujemo v letošnjem letu.

Osnovni industrijski izdelki

	Proizvodnja v januarju		Indeks
	1957	1958	
Električna energija (mil. kWh)	426	626	131
Premog (tisoč ton)	1.569	1.641	102
Metallurški koks (tisoč ton)	88	88	100
Surova nafta (tisoč ton)	31	37	119
Predelana nafta (tisoč ton)	81	92	113
Surovo železo (tisoč ton)	52	64	123
Surovo jeklo (tisoč ton)	77	90	117
Valjano blago (tisoč ton)	46	61	133
Elektrolitski baker (ton)	2.050	2.352	115
Rafinirani svinec (ton)	5.620	5.481	97
Aluminij (ton)	921	1.835	198
Cement (tisoč ton)	90	102	113
Votlo steklo (ton)	2.425	5.238	131
Zoeplena kislina (ton)	10.127	13.212	131
Umetna gnojila (tis. ton)	20	42	120
Kmetijski stroji (ton)	1.074	743	69
Tovornjaki (kosov)	364	366	100
Kolesa (kosov)	5.938	2.673	129
Rezan les (tis. m ³)	133	130	98
Bombažne tkanine (mil. m ²)	16	17	106
Volnene tkanine (tis. m ²)	2.268	2.917	129
Obutev (tisoč parov)	1.556	1.868	120
Jedilno olje (ton)	1.053	2.257	216
Pivo (tis. hl)	24	32	133
Tobačni izdelki (ton)	1.431	1.479	103

Družbeni vpliv in sodelovanje

Med predpisi, ki jih je uveljavil te dni zvezni izvršni svet, ima po materiji, ki jo regulira, in po načinu, kako to dela, poseben pomen uredba o reguliranju razmerij v zvezi z razpolaganjem s čistim dohodkom in sredstvi gospodarskih organizacij. Ta pomen ni samo v tem, da ta uredba podrobneje obdeluje in konkretizira načela in določbe, ki jih vsebujejo novi zakoni o razdelitvi dohodkov gospodarskih organizacij, temveč tudi v tem, ker na določen način izpopolnjuje in bogati naš sistem delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja z gospodarstvom sploh.

Uredba predvsem opredeljuje pojem dobrega socialističnega gospodarja in zavezuje vsako gospodarsko organizacijo, da pri svojem poslovanju, posebno pa pri uporabljanju sredstev in razvrstitvi čistega dohodka ravna s pozornostjo dobrega gospodarja. Tako vsebuje pravila o obnašanju socialističnih podjetij v razmerah planskega gospodarstva, razvitega sistema delavskega in družbenega upravljanja ter razdelitve, ki je sproščena upravnih okvirov in metod.

Gospodarska organizacija je dolžna ugotoviti osnove čistega dohodka, to je, kaj je v njenem čistem dohodku zasluga delovnega kolektiva, kaj pa izvira iz gibanj na tržišču in splošnih pogojev za poslovanje. Delavski svet je dolžan to napraviti zato, da bi lahko pravilno razporedil čisti dohodek na osebne dohodke in sklade podjetja. Pri tem bo tisti del čistega dohodka, ki izvira iz gibanj na tržišču in splošnih pogojev, praviloma odvedel v sklade podjetja, a tisti del čistega dohodka, ki izvira iz zaslug kolektiva (prihranki, produktivnejše delo itd.), bo razporedil na osebne dohodke delavcev in sklade po načelih dobrega gospodarjenja. Tako uredba nekako uporablja načelo nagrajevanja po delu ne samo v razmerju do posameznih delavcev, temveč tudi v razmerju do posameznih podjetij. Uredba zatem vsebuje temeljna načela o uporabljanju sredstev in skladov gospodarskih organizacij. Posebej zadolžuje delavske svete, da posvetijo posebno skrb izdatkom, ki bremenijo materialne stroške, a niso neposredno vezani na proizvodni postopek, kakršni so stroški za reprezentanco, reklame, potovanja po državi in v inozemstvo, stroški za avtomobile itd. V razmerju do premijskega sistema ima delavski svet prav tako popolna pooblastila, da napravi iz premij zares učinkovito sredstvo materialne stimulacije, ki ne bo spodbujalo zdravih razmerij v kolektivu. Tudi glede na odvajanje sredstev v sklad za skupno potrebo vsebuje uredba načelna stališča o tem, kako se bodo ta sredstva najbolj pravilno in najbolj racionalno izkoristila.

Po uredbi so sklepi delavskega sveta o razdelitvi čistega dohodka pod družbenim nadzorstvom, ki ga uresničujejo predvsem zbori proizvajalcev ljudskih odborov ob sodelovanju sindikatov, zbornice, strokovnih združenj in drugih organizacij. Zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora lahko vedno posreduje s priporočili, ko misli, da delavski svet pri razdelitvi ne ravna po načelih dobrega gospodarjenja. Zaradi popolnejšega razumevanja značaja uredbe pa je potrebno poudariti, da tu ne gre za izvrševanje oblasti, temveč predvsem za organiziran družbeni vpliv in sodelovanje pri izvajanju sprejetih načel in smotrov gospodarske politike, a da se pri tem ne spodbujata niti iniciativa niti samostojnost gospodarskih podjetij in komun, kar je bistvena značilnost naše družbene in gospodarske ureditve. To je najbolj razvidno iz tega, da gospodarska organizacija more, ne pa mora, ravnati po priporočilih zbora proizvajalcev. Šele tedaj, ko je zaradi nepravilnega ravnanja delavskega sveta nevarnost, da bo zato nastopila znatna škoda za skupnost ali da je že nastopila, lahko ljudski odbor ukrene sankcije, ki so določene z zakonom o sredstvih gospodarskih organizacij. Sankcije pridejo potemtakem v poštev šele v skrajnem primeru, to pa pomeni, da je težjiše uredbe na reguliranju sodelovanja, posvetovanja in pomoči pri opravljanju družbene funkcije upravljanja z gospodarstvom.

Namesio dosedanje pretežno administrativne vezi med organom oblasti in gospodarskim vodstvom v podjetju vzpostavlja uredba stalno zvezo in sodelovanje med zborom proizvajalcev in delavskimi sveti. Poleg tega določa bolj jasno naloge tudi upravnim organom v ljudskih odborih. Posebno pomembno je dejstvo, da bodo zbori proizvajalcev v novih razmerah bistveno spremenili vsebino in stil svojega dela. Postali bodo v pravem pomenu organizator družbene proizvodnje, spoznavali bodo lahko kompleksno problematiko in uresničevali svoj vpliv na podjetja, gospodarske veje in gospodarstvo v celoti.

Uredba bo s svojimi jasnimi stališči in načeli pomagala vsem zavednim silam v podjetju in komun, da bodo uveljavile svojo konstruktivno iniciativo ter sodelovanje, hkrati pa jim bo služila, da se bodo lahko z uspehom bojevali proti vsem pojavom, ki pačijo pravilna razmerja v naši družbi in ovirajo njen še hitrejši razvoj in napredek.